

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Elišky Cihlářové v právní věci stěžovatele **Š. p. D.**, zast. Mgr. Luďkem Šikolou, advokátem se sídlem v Brně, Bratislavská 31, za účasti **Krajského úřadu Ústeckého kraje**, odboru životního prostředí a zemědělství, se sídlem v Ústí nad Labem, Velká Hradební 3118/48, a osoby zúčastněné na řízení M. D., zast. JUDr. Karlem Kýčkem, advokátem se sídlem v Teplicích, Masarykova 537/7, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2005, č. j. 15 Ca 207/2004 – 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osoba zúčastněná na řízení M. D. **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Stěžovatel se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2005, č. j. 15 Ca 207/2004 - 50, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, ze dne 29. 7. 2004, zn. 2285/04/ZPZ/ODP-074, jímž bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a S. p. m. D. proti rozhodnutí M. ú. D., odboru výstavby a životního prostředí, ze dne 11. 2. 2004, č. j. VŽP 31/246/04/Dd-r, o povolení pokácení 23 ex. jírovců, 14 ex. lip a 1 ex. javoru, rostoucích na pozemku parc. č. 1213/1 v k.ú. D. (ulice m. K.) a o uložení

náhradní výsadby 24 ex. jasanů zteplých na témže pozemku, jehož vlastníkem je M. D., a současně toto rozhodnutí potvrzeno.

Krajský soud se nejprve zabýval otázkou žalobní legitimace stěžovatele, který je občanským sdružením, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody. Dospěl k závěru, že stěžovatel má žalobní legitimaci podle ustanovení § 65 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), protože mu zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 70 výslovně přiznává postavení účastníka řízení. Stěžovatel však mohl namítat nezákonnost správního rozhodnutí jen potud, tvrdí-li, že ve správním řízení byla zkrácena jeho procesní práva takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Krajský soud neshledal opodstatněnou námitku stěžovatele, který tvrdil, že nebyl řádně informován o zahájení řízení a nemohl tak využít právo oznámit účast ve správním řízení. Především se stěžovatelem bylo jednáno jako s účastníkem řízení a nebyl nikterak zkrácen na svých právech. Stěžovatel se sice přihlásil za účastníka řízení s odkazem na ustanovení § 70 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, již dopisem doručeným M. ú. D. dne 6. 1. 2004, ale řízení bylo zahájeno podáním žádosti M. D. až dne 12. 1. 2004. Dopisem ze dne 21. 1. 2004, doručeným dne 23. 1. 2004, pak bylo stěžovateli oznámeno zahájení správního řízení. Je-li však řízení zahájeno na návrh, je třeba počátek běhu lhůty pro oznámení účasti občanským sdružením počítat od okamžiku, kdy je toto sdružení o zahájeném řízení informováno. Prvostupňový správní orgán navíc přistupoval ke stěžovateli od samého počátku jako k účastníkovi řízení z důvodu jeho aktivity ještě před zahájením řízení, a proto nemohl být v žádném případě zkrácen na svých právech.

Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatele stran tzv. systémové podjatosti. V této věci sice podala žádost o pokácení stromů obec a rozhodoval o ní orgán obce, kterým byl M. ú. v D., ten však rozhodoval jako orgán ochrany přírody v oblasti státní správy (v přenesené působnosti). Zaměstnanec tohoto orgánu pak vystupuje jako úředník při výkonu státní správy, která byla na samosprávný orgán přenesena, a je proto vázán jen zákonnými povinnostmi, včetně nestranného jednání a rozhodování. Pouze důvodná obava z ovlivňování úředníka ze strany zaměstnavatele v konkrétním případě by mohla mít vliv na vznik pochybností o jeho podjatosti.

Krajský soud se nezabýval námitkou stěžovatele týkající se podané žádosti o povolení ke kácení dřevin, protože k takové námitce nebylo občanské sdružení oprávněno. Nedostatečným odůvodněním by totiž nebyla krácena procesní práva stěžovatele takovým způsobem, že by to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Z uvedených pohledů krajský soud posuzoval i námitku stěžovatele týkající se nedostatečného zjištění stavu věci a vadného vyhodnocení závažnosti důvodů kácení a posléze i námitku, podle níž není zcela jasné, na základě kterých důkazů odvolací správní orgán rozhodl a jaké úvahy jej vedly k vydání rozhodnutí. V tomto směru odvolací správní orgán dostal svým povinností. Při svém rozhodování vzal v úvahu obsah předložené žádosti, odborné vyhodnocení zpracované Doc. Ing. J. H., CSc. a jím doplněné dokazování, kterým je znalecký posudek Ing. M. H. a závěry ústního jednání a místního šetření. Odvolací správní orgán se vypořádal se všemi odvolacími námitkami i variantními řešeními celé věci a své úvahy vyjádřil v odůvodnění svého rozhodnutí. Dostatečně vysvětlil, proč se nepřiklonil k realizaci návrhu vzešlého z ústního jednání a místního šetření. Odstraněním přibližně poloviny dřevin ve špatném zdravotním stavu a ponecháním další části by zůstaly zachovány

dřeviny v relativně dobrém zdravotním stavu, ale s potřebou nákladnější údržby, zejména vazby u lip. Rozmístění stromů by však bylo rozptýlené a bez koncepce, rozvolněním skupiny a uvolněním dřevin by se však zvýšilo nebezpečí ohrožení okolních pozemků, včetně zahrad u rodinných domků. Pro nově vysázené dřeviny by tak vznikly zhoršené stanovištní podmínky (nedostatek oslunění, umístění jen mimo místa pařezů z důvodu nákazy, v podstatě znemožnění výsadby, nejednotné a necelistvé stromořadí). Odvolací orgán rozhodl nejen o povolení kácení dřevin, ale současně i o nové výsadbě s cílem vytvořit novou a plnohodnotnou alej a podrobně odůvodnil i druhový výběr a počet nově vysázených stromů z hlediska umístění, estetického a prostorového působení stromořadí.

V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem stěžovatel odmítl závěry krajského soudu, pokud dospěl k tomu, že rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, ze dne 29. 7. 2004, zn. 2285/04/ZPZ/ODP-074, je věcně správné.

Stěžovatel především opřel kasační stížnost o ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel namítl, že krajský soud nepřihlédl k tomu, že žádost o povolení kácení dřevin nebyla dostatečně odůvodněna. M. D. jako vlastník pozemků odůvodnilo žádost o kácení jednak peticí občanů a jednak závěry odborného posudku Doc. Ing. J. H., CSc., který ovšem konstatuje i jinou možnost než kácení. Ze žádosti tedy více vyplývá určitá odůvodněnost než vážnost kácení. Neodůvodněnost byla částečně potvrzena oponentním posudkem Ing. M. H. u 14 lip a přestože tato skutečnost byla namítána ve správním i v soudním řízení, nebylo k ní přihlédnuto.

Krajský soud při svém rozhodování nevzal zřetel na skutečnost, že z odůvodnění rozhodnutí odvolacího správního orgánu není patrné, na základě kterých důkazů krajský úřad rozhodl v meritě věci. Z odůvodnění tohoto správního rozhodnutí není totiž vůbec jasné, jaké úvahy nakonec vedly krajský úřad k vydání svého rozhodnutí, pokud shromáždil důkazy v některých částech (vážnost kácení) protichůdné vůči sobě navzájem a v některých (zdravotní stav) jako celek protichůdné proti výroku rozhodnutí. Krajský soud měl odstranit kolizi obou odborných stanovisek a rozpory mezi nimi vyjasnit novým znaleckým posudkem. Ostatně krajský soud ani nevyužil možností, které mu dávalo ohledání na místě, jímž by se dostatečně ujistil o skutkovém stavu.

Krajský soud nepřihlédl ani k tomu, že ve správním řízení nebyla dostatečně prokázána nutnost pokácení předmětných dřevin podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Důvod pokácení nebyl rozhodně prokázán u všech jedinců dřevin. I snížená estetická hodnota znamená stále určitou hodnotu, která bude převážena hodnotami ostatními. Nejednotnost a necelistvost stromořadí a možnost výsadby nových dřevin na místo odstraněných připouští oba odborné posudky jako řešení stavu dřevin v dané lokalitě, ale krajský úřad jím odůvodňuje nutnost kácení, tedy pravý opak řešení tohoto stavu. Bezpečnost obyvatel z hlediska ohrožení jejich zdraví a majetku sice souvisí s prokázáním havarijního zdravotního stavu dřevin, to se však nestalo nejméně u 19 kusů dřevin.

Krajský soud při svém rozhodování nevzal ani v úvahu, že krajský úřad potvrdil rozhodnutí městského úřadu, přestože vykazuje věcné a právní vady a nebylo vydáno řádným procesním způsobem, zejména proto, že městský úřad nezjistil dostatečně skutkový stav věci, jak mu ukládá ustanovení § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění

pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Především k zahájení řízení došlo dne 12. 1. 2004, kdy byla doručena Městskému úřadu v D. žádost vlastníka pozemků k pokácení dřevin. Městský úřad ale opakovaně odkazoval na skutečnosti zjištěné před zahájením řízení, ačkoliv se jednalo o jednostranné a neobjektivní důkazy a naopak neprovedl ústní jednání a místní šetření s odkazem na proběhlé „sezení“ organizované městským úřadem dne 3. 12. 2003. Jako velmi problematické se jeví použití výsledků pracovní komise jmenované R. m. D. usnesením č. 390/03 ze dne 3. 12. 2003. Jedná se totiž o poradní orgán Rady v samostatné působnosti a výsledky jednání tohoto orgánu jsou proto nepoužitelné ve státně správní agendě. Přestože správní řád nezná systémovou podjatost městského úřadu jako celku, neznamená to, že taková podjatost neexistuje nebo že nemohla vzniknout. Výklad této problematiky krajským soudem je proto nepřijatelný, zužující a stěžovatel tudíž musí trvat na tom, že v této věci bylo rozhodováno podjatými zaměstnanci. Ostatně, pokud lze z ustanovení § 71 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dovodit, že je vyloučeno účastenství obce jako dalšího účastníka řízení z důvodu rozhodování obecního úřadu jako orgánu ochrany přírody v téže věci, tím spíše by mělo být vyloučeno účastenství obce jako žadatele, potažmo možnost rozhodování obecního úřadu v téže věci. Krajský soud měl proto zrušit rozhodnutí krajského úřadu, když tento správní orgán neučinil v uvedeném směru žádnou nápravu.

Stěžovatel opřel svou kasační stížnost i o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Stěžovatel v tomto směru namítl, že byl zkrácen přímo nejen na právech procesního charakteru, ale i na právu na příznivé životní prostředí. Právo na příznivé životní prostředí, jak jej zaručuje Listina základních práv a svobod ve svém článku 35 odst. 1, má i právnická osoba, tedy i občanské sdružení, a to zejména z toho důvodu, že jeho členy jsou fyzické osoby, které právo na příznivé životní prostředí bezesporu mají. Listina základních práv a svobod totiž zaručuje toto právo v článku 35 odst. 1 každému a nerozlišuje mezi fyzickými a právnickými osobami. Z těchto důvodů krajský soud posoudil nesprávně aktivní legitimaci stěžovatele podle ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s., ačkoliv jako občanské sdružení s ekologickými zájmy má právo na příznivé životní prostředí i v rovině hmotněprávní a nikoliv jen v rovině procesněprávní.

Krajský soud též nesrozumitelně a nedostatečně odůvodnil svůj rozsudek, zejména pokud jde o námitky podjatosti městského úřadu, nedostatečného vypořádání se s žalobními body, stran neodůvodněnosti správního rozhodnutí, nejasnosti použitých důkazů a úplnosti zjištění stavu věci.

V neposlední řadě krajský soud řádně neposoudil ani vymezení předmětu řízení. Umístění jednotlivých stromů určených k pokácení na pozemku parc. č. 1213 v k. ú. D. mělo být správními orgány natolik upřesněno, aby při výkonu rozhodnutí nemohlo dojít k záměně stromů a k nenahraditelnému odstranění zdravých dřevin, které nejsou zahrnuty do předmětu rozhodnutí. Přehlédnutí jasné specifikace předmětu řízení je tak závažnou vadou řízení před krajským soudem.

Se zřetelem k uvedenému proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu, věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení a současně přiznal tomuto mimořádnému opravnému prostředku odkladný účinek.

Krajský úřad Ústeckého kraje v písemném vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že odkazuje na svá předchozí vyjádření a plně se ztotožňuje s napadeným rozsudkem krajského soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2005, č. j. 15 Ca 207/2004 - 50, při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), a jelikož sám neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud vyšel při rozhodování této věci nejen z ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s., podle něhož žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí, ale i z judikatury správních soudů, jež se týká působení občanských sdružení zabývajících se ochranou přírody a krajiny, jež je již dlouhou dobu setrvalá. Stěžovatel, který je občanským sdružením environmentálního charakteru, neměl žalobní legitimaci podle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. (nemohl být zkrácen na svých hmotných právech). Stěžovateli však zákon přiznával postavení účastníka v řízení o ochraně přírody a krajiny (§ 14 odst. 2 správního řádu, § 70 a 71 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů), protože by jinak účastníkem takového řízení nebyl (§ 14 odst. 1 správního řádu), aby v něm prosazoval a obhajoval zájmy veřejnosti, zejména na ochraně životního prostředí. Z toho bylo již před přijetím soudního řádu správního, tj. před 1. 1. 2003, dovozováno, že i občanské sdružení je v takových případech oprávněno napadnout správní rozhodnutí žalobou, jestliže tvrdí, že ve správním řízení byla zkrácena jeho procesní práva. V tomto směru poukazuje Nejvyšší správní soud např. na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 4. 2000, č. j. 5 A 98/98 - 109. Vrchní soud v Praze v něm uvedl, že „*je-li žalobcem ve správním soudnictví občanské sdružení, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana krajiny a přírody, může úspěšně namítat nezákonnost rozhodnutí, avšak jen potud, tvrdí-li, že v řízení byla zkrácena jeho procesní práva. Nelze tedy - zejména podle právního názoru Ústavního soudu, vysloveného v usnesení, publikovaném pod č. 2/1998 Sb. rozh. ÚS (usnesení sp. zn. I. ÚS 282/97 ze dne 6. 1. 1998 - pozn. soudu) - přisvědčit případnému tvrzení občanského sdružení, že bylo zkráceno na právu na příznivé životní prostředí; takové právo mu jako právnické osobě z povahy věci náležet nemůže, neboť náleží jen fyzickým osobám jako biologickým organismům. Žalobce - občanské sdružení, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana krajiny a přírody - pak před soudem není oprávněn k tomu, aby si žalobou osvojil námitky třetích osob, uplatněné ve správním řízení a týkající se porušení práv těchto osob a to ani tehdy, jestliže taková osoba sama žalobu u soudu nepodala. Žalobce se může domoci žalobou u soudu ochrany jen proti tvrzenému porušení těch vlastních (totiž procesních) práv, na nichž byl zkrácen.*“

Nejvyšší správní soud proto přezkoumával rozsudek krajského soudu pod prizmatem toho, že stěžovatel (občanské sdružení) se jako žalobce mohl domáhat u soudu ochrany jen proti tvrzenému porušení procesních práv, na nichž měl být zkrácen ve správním řízení.

Stěžovatel namítá v kasační stížnosti, že krajský soud nepřihlédl k nedostatečnému odůvodnění žádosti o povolení kácení dřevin.

Tato námitka není důvodná.

Krajský soud se obdobnou žalobní námitkou zabýval a dospěl k závěru, že takovou námitku nemohl stěžovatel jako občanské sdružení uplatnit, protože ani případným nedostatečným odůvodněním žádosti by nebyla zkrácena jeho procesní práva takovým způsobem, že by to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí. Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že i podle obsahu správního spisu žádost vlastníka pozemku M. D. ze dne 12. 1. 2004 obsahuje všechny náležitosti podle vyhlášky č. 395/1992 Sb., a to přesné označení místa, počtu a druhů stromů (23 kusů jírovce, 14 kusů lip, 1 kus javoru), včetně odůvodnění tohoto kroku. Žadatel stromy označil jako dožilé, provozně nebezpečné, protože v minulosti docházelo k samovolným pádům stromů nebo jejich částí, občané se obávali o svou bezpečnost, podepisovali petice a žádali nápravu. Bezpečnostní prořezy stromů se pak ukázaly jako neefektivní. Žadatel doložil i odborný posudek Doc. Ing. J. H., CSc. z dubna 2003 označený jako „Hodnocení uličního stromořadí v K. ulici v D., včetně problematiky obnovy tohoto stromořadí“, který obsahoval variantní řešení obnovy stromořadí. Se zřetelem k tomu lze jen ztěžít hovořit o „nedostatečně odůvodněné žádosti“. Jinou věcí je pochopitelně to, zda takto odůvodněná žádost ob stojí ve světle zákona jako podklad pro vydání rozhodnutí o povolení kácení stromů. V každém případě však postačovala k řádnému zahájení správního řízení, v němž se provádělo další dokazování, které pak bylo ukončeno vydáním správního rozhodnutí.

Stěžovatel v kasační stížnosti také namítl, že z odůvodnění rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje není patrné, na základě kterých důkazů krajský úřad rozhodl ve věci a že krajský soud z této skutečnosti nevyvodil odpovídající závěry.

Tato námitka je rovněž lichá.

Krajský soud se touto problematikou v odůvodnění svého rozsudku velmi pečlivě zabýval. Poukázal na to, že krajský úřad zejména vycházel při svém rozhodování ze žádosti o povolení pokácení stromů, z odborného hodnocení Doc. Ing. J. H., CSc., z vyžádaného znaleckého posudku Ing. M. H. a ze závěrů ústního jednání a místního šetření. Krajský soud zdůraznil, že krajský úřad vyhodnotil navrhovaná variantní řešení, vyjádřil úvahy, kterými se řídil, a vypořádal se s tím, proč se nepřiklonil k realizaci návrhu, který vyplynul z ústního jednání a místního šetření, kde bylo navrženo odstranění pouze 19 kusů dřevin ve špatném zdravotním stavu s tím, že 17 kusů dřevin mělo zůstat zatím ponecháno a u 2 kusů dřevin se názor odborníků lišil. Odvolací správní orgán se podle krajského soudu vypořádal se všemi odvolacími námitkami i variantními řešeními celé věci a své úvahy vyjádřil v odůvodnění svého rozhodnutí. Odstraněním přibližně poloviny dřevin ve špatném zdravotním stavu a ponecháním další části by sice zůstaly zachovány dřeviny v relativně dobrém zdravotním stavu, ale s potřebou nákladnější údržby, zejména vazby u lip. Rozmístění stromů by však bylo rozptýlené a bez koncepce, rozvolnění skupiny a uvolnění dřevin by se též zvýšilo nebezpečí ohrožení okolních pozemků, včetně zahrad u rodinných domků. Pro nově vysázené dřeviny by tak vznikly zhoršené stanovištní podmínky (nedostatek oslunění, umístění jen mimo místa pařezů z důvodu nákazy, v podstatě znemožnění výsadby, nejednotné a necelistvé stromořadí). Odvolací správní orgán rozhodl nejen o povolení kácení dřevin, ale současně i o nové výsadbě s cílem vytvořit novou a plnohodnotnou alej a podrobně odůvodnil i druhový výběr a počet nově vysázených stromů z hlediska umístění, estetického a prostorového působení stromořadí.

Nejvyšší správní soud dodává, že odvolací správní orgán postupoval při hodnocení důkazů způsobem, který byl v souladu s ustanovením § 34 odst. 5 správního řádu (hodnotil důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné

souvislosti a tedy i rozpornosti) a rozhodoval na základě svého správního uvážení, které vycházelo nejen z důkazů takto opatřených, ale nepřekročilo ani zákonem stanovené meze. Odvolacímu správnímu orgánu nebylo možno vytknout nedostatečné vyhodnocení zákonných podmínek uvedených v ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, neboť závažnost důvodů kácení, funkční a estetický význam dřevin tento správní orgán ve svém rozhodnutí sledoval. Prokázání závažnosti důvodů ke kácení dřevin je věcí orgánů ochrany přírody, ale při existenci dvou odborných posudků je možno hovořit o objektivním přístupu správních orgánů k celé věci. Za tohoto stavu nemá místo ani námitka stěžovatele, že krajský soud měl odstranit rozpory mezi odbornými stanovisky novým znaleckým posudkem. V této věci nešlo o odstranění závažných rozporů mezi těmito stanovisky, která došla po ústním jednání a místním šetření k určité shodnosti, ale šlo o posouzení zákonných podmínek uvedených v ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto směru již nebylo nutno získávat ani další odborný podklad pro rozhodnutí. Z tohoto důvodu je potom neopodstatněná i námitka, že krajský soud nevyužil možností, které mu dávalo ohledání na místě samém. Takový důkaz se zřetelem k uvedenému by byl nadbytečný.

Stěžovatel vytkl v kasační stížnosti krajskému soudu, že nepřihlédl k tomu, že ve správním řízení nebyla dostatečně prokázána nutnost pokácení dřevin ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Tato námitka nemá opodstatnění.

Jak již bylo uvedeno shora, krajský úřad, ale i krajský soud, se touto problematikou velmi pečlivě zabývaly a bylo by nadbytečné tyto úvahy, které jsou obsažené v tomto rozsudku, znovu opakovat. Nejvyšší správní soud dodává, že otázka závažnosti důvodů k pokácení dřevin je věcí orgánu ochrany přírody, který podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, může vydat povolení ke kácení dřevin ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Otázka, zda povolit pokácení dřeviny, je vždy záležitostí složitou a nikoli jednoznačnou a při jejím rozhodování se přihlíží i k ochraně jiných veřejných nebo individuálních zájmů. Kompenzace ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin řeší orgán ochrany přírody uložením přiměřené náhradní výsadby. Často se stává, že ekologická i estetická hodnota nově vysázených dřevin nebude zpočátku dosahovat hodnoty kácených dřevin, ale za určitý čas bude jejich hodnota mnohem vyšší. To platí i v tomto případě. Z obsahu spisu je nesporné, že stromořadí ve své převážné části dožívá a že sníženou estetickou a funkční hodnotu stávajících dřevin nelze již napravit. Uvážil-li proto orgán ochrany přírody, že zcela nová výsadba dřevin na místo pokácených je perspektivnějším řešením celého problému, protože v důsledku odstranění jen části (přibližně poloviny) dřevin ve špatném zdravotním stavu a ponecháním další části by pro nově vysázené dřeviny vznikly zhoršené stanovištní podmínky, jde o úvahu, která nevybočuje z mezí ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Výtky stěžovatele, že důvod pokácení nebyl shledán u všech jedinců dřevin a že bezpečnost obyvatel nesouvisí s havarijním zdravotním stavem všech dřevin, proto nemohou zvrátit správní úvahu orgánu ochrany přírody do té míry, aby se mohlo hovořit o vybočení z mezí tohoto uvážení.

Stěžovatel v kasační stížnosti brojil proti krajskému soudu i v tom, že tento soud při svém rozhodování nevzal v úvahu potvrzení rozhodnutí městského úřadu žalobou napadeným rozhodnutím krajského úřadu, ačkoliv prvostupňové správní rozhodnutí vykazovalo věcné a právní vady a nebylo vydáno řádným procesním způsobem, zejména

proto, že městský úřad nezjistil dostatečně skutkový stav věci, jak mu ukládá ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu.

Ani tato námitka není důvodná.

Stěžovatel v uvedeném směru namítá, že v řízení před městským úřadem se objevily podstatné procesní chyby, které spatřuje v tom, že tento úřad neprovedl procesní úkony jako ústní jednání a místní šetření s poukazem na proběhlé „sezení“ organizované dne 3. 12. 2003, jež mělo údajně postačit ke zjištění stavu věci. Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že ústní jednání s místním šetřením svolal na 12. 7. 2004 krajský úřad, což mu umožňovalo ustanovení § 59 odst. 1 správního řádu, které ukládá odvolacímu orgánu, je-li to nutné, aby dosavadní řízení doplnil, popřípadě zjištěné vady odstranil. Zákonným způsobem proto odvolací správní orgán napravil nedostatek v postupu prvostupňového správního orgánu a krajský soud proto neměl důvod zasahovat.

Pokud pak stěžovatel namítá problematičnost použití výsledků pracovní komise jmenované R. m. D. a tzv. systémovou podjatost Městského úřadu v D. jako celku, ani zde nevidí Nejvyšší správní soud důvod k zákroku krajským soudem. Především Nejvyšší správní soud poukazuje na rozsudek tohoto soudu ze dne 16. 12. 2004, č. j. 2 As 21/2004 - 67, v němž dovedl, že „rozhoduje-li obecní úřad v přenesené působnosti o právu či povinnosti obce, nelze bez dalšího usoudit na vyloučení jeho pracovníků pro pochybnosti o jejich nepodjatosti ve smyslu § 9 odst. 1 správního řádu“, který byl uveřejněn ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 503/2005. Tento judikát plně dopadá na daný případ. Je tomu tak proto, že i v této věci podala žádost o pokácení stromů obec a o této žádosti rozhodoval orgán obce, Městský úřad v D. Příslušnost tohoto orgánu vydat rozhodnutí o takové žádosti je založena ustanovením § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, přičemž z ustanovení § 75 odst. 2 téhož zákona vyplývá, že rozhoduje-li obecní (městský) úřad jako orgán ochrany přírody, vykonává tím na tomto úseku státní správu. Obecní úřad tedy jako orgán obce, jakožto jednotky územní samosprávy, vykonává působnost v oblasti státní správy, která na něj byla v souladu s uvedeným zákonem, a tedy postupem aprobovaným čl. 105 Ústavy České republiky, přenesena. Orgány obce jsou přitom povolány k výkonu státní správy v celé řadě dalších oblastí, např. ve věcech stavebního řízení, živnostenského podnikání, požární ochrany apod. V mnoha případech přitom i v těchto oblastech může nastat a běžně nastává situace, kdy účastníkem správního řízení vedeného orgánem obce je obec sama. Zákonodárce přistoupil k takovému zákonnému a přitom ústavně konformnímu řešení, které připouští, aby v kterémkoliv stupni správního řízení o právu nebo povinnosti územně samosprávné jednotky na konkrétním úseku státní správy rozhodoval orgán tohoto územněsprávního celku. Pracovník takového orgánu v daném řízení ale nevystupuje prvotně jako zaměstnanec, nýbrž jako úředník územně samosprávného celku, mezi jehož základní povinnosti podle zákona č. 312/2002 Sb. patří mj. dodržovat ústavní pořádek, právní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané, hájit při výkonu správních činností veřejný zájem, jednat a rozhodovat nestranně bez ohledu na své přesvědčení a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování (§ 16 odst. 1 písm. a), b), c) a f) citovaného zákona). Tyto povinnosti pak má úředník i při výkonu státní správy, která byla na orgán samosprávy zákonem přenesena (§ 2 odst. 3 citovaného zákona).

Skutečnost, že zákon uvedené povinnosti úředníků územních samosprávných celků takto explicitně vypočítává, je podle Nejvyššího správního soudu třeba vnímat právě i v souvislosti s tím, že tito úředníci jsou v mnoha případech povoláni k rozhodování o věcech týkajících

se obce či kraje, tedy de facto jejich zaměstnavatelů. Nejvyšší správní soud je tak přesvědčen, že pouze tato situace, která je zákonem výslovně připuštěna, předpokládána a vyžadována, nemůže být bez dalšího důvodem podjatosti pracovníka orgánu územně samosprávného celku, a to i přes pracovní či jiný obdobný vztah k takovému celku jakožto účastníkovi řízení či z toho plynoucí jistou finanční závislost. Aby pochybnosti o podjatosti konkrétního úředníka byly v takových případech dány, musela by přistoupit ještě další skutečnost, např. důvodná obava z ovlivňování úředníka ze strany jeho zaměstnavatele v konkrétním případě. Takové tvrzení však v této věci nebylo vzneseno. Chybnost úvahy stěžovatele o vyloučení pracovníků Městského úřadu v D. spočívá i v tom, že v případě jejího uznání by došlo k vyloučení všech pracovníků správního orgánu, tedy de facto vyloučení celého správního orgánu, což však správní řád ve svém ustanovení § 9 nepřipouští. Správní řád, ani zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který je ke správnímu řádu ve vztahu speciálního právního předpisu, nepočítají s možností přenést působnost rozhodnout v konkrétní věci na jiný správní orgán, ani s možností, že by si orgán instančně nadřazený působnost k rozhodnutí ve věci atrahoval. Takovou úpravu ostatně neobsahují ani zákon č. 128/2000 Sb. a zákon č. 129/2000 Sb. Uvedené předpisy naopak obsahují ustanovení, jež mají zajistit jednotný výkon přenesené státní správy orgány územních samosprávných celků prostřednictvím institutu dozoru nad výkonem přenesené působnosti, za jejichž použití by bylo možno eliminovat případné excesy spočívající v „nadržování“ vlastní obci či kraji (srov. § 126 zákona č. 128/2000 Sb. a § 81 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb.).

Pokud jde o namítanou problematičnost použití výsledků pracovní komise jmenované R. m. D., ani zde nic nebránilo případnému využití pro účely řízení stran vydání povolení ke kácení dřevin, protože podle § 34 odst. 1 správního řádu k dokazování je možné použít všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci a které jsou v souladu s právními předpisy. Takový důkaz by pak ovšem podléhal principům hodnocení důkazů uvedeným v ustanovení § 34 odst. 5 správního řádu.

Stěžovatel v kasační stížnosti vznesl námitku, v níž nesouhlasil s krajským soudem v tom, že tento soud opírá žalobní legitimaci stěžovatele o ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s., kterému jako právnické osobě není přiznáváno právo na příznivé životní prostředí.

Ani této námitce nelze přisvědčit.

Nejvyšší správní soud však v tomto směru odkazuje na své závěry k této problematice, které již vyslovil a podrobně rozvedl v odůvodnění tohoto rozsudku, když pojednával obecně o postavení občanských sdružení v soudním řízení správním.

Obdobně je třeba k námitce kasační stížnosti stěžovatele o nesrozumitelnosti a nedostatečném odůvodnění rozsudku krajského soudu odkázat na závěry Nejvyššího správního soudu, které též vyslovil v tomto rozsudku stran podjatosti městského úřadu, odůvodněnosti správního rozhodnutí, použitých důkazů a úplnosti zjištění skutečného stavu věci. Z těchto důvodů proto nelze tuto námitku, jež je zcela nekonkrétní a obecná, považovat za opodstatněnou.

Nakonec stěžovatel namítá v kasační stížnosti, že krajský soud neposoudil vymezení předmětu řízení a v důsledku tohoto pochybení může dojít k záměně stromů a nenahraditelnému odstranění zdravých dřevin.

K této námitce nemůže Nejvyšší správní soud přihlížet, protože nebyla uplatněna v žalobě, ale až v kasační stížnosti po vydání rozsudku krajského soudu a tento soud se jí proto v důsledku dispoziční zásady (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) nemohl zabývat. Nejvyšší správní soud proto v důsledku koncentrace řízení nemůže přihlížet ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až po vydání napadeného rozhodnutí, bez ohledu na to, zda o jejich existenci věděl (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Podstatou této zásady je to, že stěžovatel nemůže svá tvrzení a důkazy uplatňovat po celou dobu řízení, ale musí tak učinit do určitého okamžiku, zákonem stanoveného, a k pozdějším tvrzením a skutečnostem soud již nepřihlíží.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů došel k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2005, č. j. 15 Ca 207/2004 - 50, není důvodná a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud již nerozhodoval o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože z podnětu tohoto mimořádného opravného prostředku rozhodl o věci samé.

Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem bez jednání, protože mu takový postup umožňuje ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení mezi účastníky navzájem se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl a podle obsahu spisu úspěšnému správnímu orgánu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Nejvyšší správní soud rozhodl současně tak, že M. D. jako osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, které spočívají v nákladech právního zastoupení advokátem JUDr. K. K., jemuž byla udělena plná moc k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal důvody zvláštního zřetele hodné pro přiznání náhrady nákladů řízení, jak to umožňuje ustanovení § 60 odst. 5 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. prosince 2005

JUDr. Radan Malík
předseda senátu